

6. НБУ. Платіжний баланс України за 2023 рік. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#1>

7. Токарчук, Т. Перекази від трудових мігрантів: поточна ситуація та оцінка перспектив. Дослідження НБУ. 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Transfers_from_migrant_workers_Tokarchuk_2020-06-03.pdf?v=4

8. Туча, О., Співак, І., Бондаренко, О., Погарська, О. Вплив українських мігрантів на економіки країн-реципієнтів. Дослідження НБУ. 2022. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Migration_impact_2022-12-15.pdf

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-18>

NEWEST DETERMINANTS OF INTERNATIONAL PASSENGER AIR TRANSPORTATION MARKET DEVELOPMENT

НОВІТНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ РИНКУ МІЖНАРОДНИХ ПАСАЖИРСЬКИХ АВІАПЕРЕВЕЗЕНЬ

Marchenko S. A.

*IV year student of the Faculty of
International Trade and Law
State university of trade and economics
Kyiv, Ukraine*

Марченко С. А.

*студентка IV курсу факультету
міжнародної торгівлі та права
Державний торгово-економічний
університет
м. Київ, Україна*

Турбулентність глобального економічного середовища здійснює вагомий вплив на адаптаційні стратегії суб'єктів міжнародного бізнесу, змушуючи чітко враховувати новітні тренди. Не є виключенням і сфера міжнародних авіаперевезень. Особливо руйнівний вплив на глобальний ринок послуг з авіаперевезень мав COVID-19. І ось вже кілька років потому можемо говорити про певні позитивні прояви поживлення діяльності відповідного ринку. Що ж, власне, характеризує новітній стан глобального ринку авіаперевезень, які саме чинники визначають його розвиток? Окреслимо найбільш вагомі, на наш погляд, детермінанти.

По-перше, зростання попиту на туризм зараз є найвагомим драйвером міжнародного ринку авіаперевезень в розрізі його

пасажирської складової. Це зумовлено низкою таких факторів як поновлення економічне зростання як в держава-імпортерах туристичних послуг, що призвело до збільшення кількості туристів. Повернення до відкритості транскордонних переміщень після пандемічних обмежень та істотне поліпшення зручності та доступності авіаперельотів також спрацювали на користь поживлення в цьому секторі глобального ринку послуг. Не можна не відмітити і довгострокові чинники впливу на кшталт демографічних змін, а також змін громадян, особливо похилого віку, в позитивному сприйнятті авіатранспорту. Для все більшої кількості людей стає можливим використання авіаційних послуг як з матеріальних міркувань, так і з огляду на нові маршрути, які вибудовують різні авіакомпанії.

На зазначену тенденцію щодо поживлення ринку також впливає спад пандемії COVID-19, що в 2020 році фактично поставив на паузу всю індустрію авіаперевезень. В зв'язку із заявою Всесвітньої організації охорони здоров'я, зробленою в 2023 року [6], епідемія коронавірусу офіційно завершилася, тим самим знявши численні обмеження, такі як обов'язкова вакцинація, масковий режим, перебування протягом 14 днів після приїзду в будь-яку країну ізольованим на карантині тощо.

По-друге, наступним сприятливим чинником є трансформація бізнес-моделей самих операторів ринку, зокрема збільшення частки бюджетних авіаперевізників. Таке зростання чисельності лоукост-компаній пов'язано з їх очевидними конкурентними перевагами: скористатися їхніми послугами може практично кожен завдяки низьким тарифам та великим вибором різноманітних як внутрішніх, так і міжнародних маршрутів. За допомогою низьких тарифів та розширеної мережі маршрутів, лоукост-авіакомпанії створюють конкурентне середовище, де пасажирі можуть ефективно планувати свої подорожі, вибираючи з більшого вибору напрямків і розраховуючи на економічну вигоду. Це допомагає не лише стимулювати попит на авіаперевезення, але й зробити їх доступними для широкого кола подорожуючих, що сприяє розвитку глобального туризму. Посилення уваги до клієнтського досвіду та персоналізації є також не менш важливою зміною. Авіакомпанії інвестують у технології для розуміння та задоволення потреб пасажирів, включаючи аналітику даних для персоналізованих рекомендацій та опції самообслуговування, такі як мобільна реєстрація та розваги під час польоту.

По-третє, не менш вагомим чинником, що впливає на розвиток ринку авіаперевезень в теперішній час є повномасштабне вторгнення

росії в Україну [3]. Через російсько-українську війну ринок пасажирських авіаперевезень зазнав колосальних змін. За даними Міжнародної асоціації повітряного транспорту (IATA), повітряний простір над Україною займає 3,3% повітряного простору над Європою та 0,8% світу у цілому [4]. Перекриття цього простору, а також частково повітряного простору над російською федерацією, спричинило величезні зміни в плануванні маршрутів для пасажирських авіаперевезень. Більшості авіакомпаній довелося змінювати напрямки польоту та маршрути, аби обминати перекрите небо.

Також через початок повномасштабного російського вторгнення ціни на паливо почали зростати з шаленою швидкістю. IATA зазначила, що за перші шість місяців 2022 року ціни на паливо зросли на рекордні 70%. Пізніше вони трохи стабілізувалися, проте все ще залишаються достатньо високими.

По-четверте, наступною тенденцією, що визначає розвиток світового ринку авіаперевезень є технологічний процес як довгостроковий чинник. Розвиток технологій в авіації покращує та спрощує пасажирські авіаперевезення, забезпечуючи оптимізацію рейсів та планування маршрутів за допомогою розумних систем керування. Ці системи враховують погодні умови, трафік повітряних суден та економічні аспекти, що призводить до зменшення витрат палива та підвищення пунктуальності. Впровадження електронних паспортів і біометричних систем ідентифікації спрощує реєстрацію пасажирів, підвищуючи рівень безпеки.

Також сучасні технології, такі як бездротовий Інтернет і розважальні системи на борту, забезпечують пасажиром комфорт та зв'язок протягом польоту. Застосування штучного інтелекту і аналітики даних дозволяє авіакомпаніям ефективно адаптуватися до ринкових змін та надавати індивідуалізоване обслуговування. Ці інновації сприяють покращенню якості авіаційних послуг та сприяють сталому розвитку галузі.

Не менш вагомим чинником посилення конкурентних позицій для авіакомпаній стають актуальними питання сталого розвитку та екології. Під інституційним тиском на скорочення викидів вуглекислого газу та більш екологічну діяльність, багато перевізників розглядають перспективи використання альтернативних видів палива, інвестують у більш економічні моделі літаків та впроваджують програми компенсації викидів вуглецю [5].

Література:

1. Маруніч В.С., Шморгун Л.Г. Організація та управління пасажирськими перевезеннями: Підручник. К.: МІЛЕНІУМ, 2017. 529 с.
2. Молодцов М. Ф. Авіаційний транспорт. Велика Українська Енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/> (дата звернення: 23.03.2024).
3. How the Ukraine war is affecting aviation traffic – Flightworx. Flightworx. URL: <https://www.flightworx.aero/blog/ukraine-aviation-traffic/> (дата звернення: 23.03.2024).
4. The impact of the war in Ukraine on the aviation industry. IATA economics. 2022. URL: <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/the-impact-of-the-conflict-between-russia-and-ukraine-on-aviation/> (дата звернення: 23.03.2024).
5. Top Trends for the Global Airline Industry. Business Process Management Company | Digital Transformation | WNS. URL: <https://www.wns.com/perspectives/articles/articledetail/598/top-trends-for-the-global-airline-industry> (дата звернення: 23.03.2024).
6. World Health Organization (WHO). BREAKING. "Yesterday, the Emergency Committee met for the 15th time and recommended to me that I declare an. Twitter. URL: https://twitter.com/WHO/status/165447477334139863041?ref_src=twsrc^tfw|twcamp^tweetembed|twterm^1654477334139863041|twgr^e5aef1ac1997f870751b43d4fec797b21da95546|twcon^s1_&ref_url=https://suspilne.media/467216-vooz-ogolosila-pro-zakincenna-pandemii-covid-19/ (дата звернення: 23.03.2024).